

מבט לאיראן

7-21 בפברואר 2021

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני, עלי-אצע'ר ח'אג'י, נפגש עם נשיא סוריה ודן עימו בהתפתחויות בסוריה ובהמשך תהליך ההסדרה. בריאיון לסוכנות הידיעות הרוסית ספוטניק אמר ח'אג'י, כי איראן לא קיבלה כל מסר מסוריה בנוגע להסגת כוחותיה מהמדינה ואיים, כי אם ישראל תחצה "קווים אדומים" בפעילותה בסוריה, היא תיענה בחומרה.
- ◀ הערוץ האמריקאי בשפה הערבית אלחרה דיווח מפי גורמי מודיעין זרים על העברת אמצעי לחימה כבדים על-ידי כוח קדס של משמרות המהפכה בגבול סוריה-עיראק. על-פי דיווח זה, מעבר אלבוכמאל משמש להברחת אמצעי לחימה קלים וכבדים באמצעות עשרות משאיות אספקה, מזון וסחורות העוברות דרכו מדי חודש.
- ◀ ראש הרשות השופטת האיראני, אברההים ראיסי, הגיע לביקור בן מספר ימים בעיראק, במהלכו חתמו שתי המדינות על שלושה מזכרי הבנה בתחומי המשפט, חילופי אסירים ומאבק בשחיתות.
- ◀ דובר משרד החוץ האיראני הכחיש מעורבות איראנית במתקפת הטילים על שדה התעופה הבינלאומי בעיר ארביל, שבה נהרג קבלן של צבא ארצות הברית. קבוצה עיראקית הקשורה, ככל הנראה, לאחת המיליציות השיעיות העיראקיות נטלה אחריות למתקפה.
- ◀ פעילות במישור הכלכלי: ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולסוריה עדכן על כוונת איראן להשיק בחודש הבא קו ספנות מנמל בנדר עבאס שבדרום איראן לנמל לאד'קיה בסוריה; משלחת בראשות ראש לשכת המסחר ביקרה לאחרונה בדמשק ונפגשה עם ראש ממשלת סוריה, שבירך על הקמת המרכז המסחרי האיראני בדמשק; שגריר עיראק בטהראן נפגש עם ראש לשכת המסחר והתעשייה של טהראן וסיכם עימו על הקמת ועדה משותפת ללשכת המסחר של טהראן ולאגף המסחר בשגרירות עיראק בטהראן.
- ◀ ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, שלח איגרת ברכה למנהיג איראן לרגל יום השנה ה-42 למהפכה האסלאמית, בה הודה לאיראן על תמיכתה הנמשכת בפלסטינים.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

- ◀ יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני, עלי-אצע'ר ח'אג'י (Ali-Asghar Khaji), נפגש ב-10 בפברואר 2021 עם נשיא סוריה, בשאר אסד, ודן עימו בהתפתחויות בסוריה, בשיחות המתנהלות במסגרת תהליך ההסדרה במדינה ובחיזוק שיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות. אסד הביע את הערכתו לאיראן על תמיכתה

בסוריה והדגיש את הצורך בהמשך התיאומים וההתייעצויות בין שתי המדינות. במהלך ביקורו בדמשק נפגש יועצו של שר החוץ גם עם שר החוץ הסורי, פיצל מקדאד (פארס, 10 בפברואר 2021).

**פגישת הנשיא אסד עם יועצו הבכיר של שר החוץ האיראני
(פארס, 10 בפברואר 2021).**

◀ בריאיון לסוכנות הידיעות הרוסית ספוטניק, אמר ח'אג'י, כי איראן לא קיבלה עד כה כל מסר משלטונות סוריה בנוגע להסגת כוחותיה מהמדינה והדגיש, כי נוכחותה בסוריה מבוססת על בקשת ממשלתה, נועדה להיאבק בדאעש וב"קבוצות הטרוריסטיות" ותימשך כל עוד סוריה מעוניינת בכך. הוא ציין, כי מי שצריך לעזוב את סוריה, הוא מי שהגיע למדינה באופן בלתי-חוקי וכבש את אדמתה. עוד אמר ח'אג'י, כי אם ישראל תחצה "קווים אדומים" בפעילותה בסוריה, היא תיענה בחומרה (איסנ"א, 14 בפברואר 2021). ב-16-17 בפברואר עמד ח'אג'י בראש המשלחת האיראנית לשיחות ההסדרה בסוריה, שהתקיימו בסוצ'י שברוסיה בהשתתפות נציגי רוסיה, תורכיה ואיראן.

◀ הערוץ האמריקאי בשפה הערבית אלחרה (Alhurra) דיווח (9 בפברואר 2021) מפי גורמי מודיעין זרים על העברות אמצעי לחימה כבדים ושוברי שווין על-ידי כוח קדס של משמרות המהפכה בגבול סוריה-עיראק. לפי אותם גורמים, הפעילות בגבול בין סוריה לעיראק, ובמיוחד במעבר הגבול אלבוכמאל, מתרחשת בביקוח חאג' מהדי, שאחראי על המעבר הראשי של ההברחות באלבוכמאל, ועוזרו חאג' כמיל, הממונה על עניינים לוגיסטיים ומנהליים. שני פעילים אלה של כוח קדס פועלים תחת פיקודו של חאג' ע'פארי, שהיה אחראי, על-פי הדיווח, לניסיון התקיפה נגד ישראל באמצעות כלי טיב בלתי מאוישים באוגוסט 2019. עוד נמסר בדיווח, כי מעבר אלבוכמאל משמש להברחת אמצעי לחימה קלים וכבדים באמצעות עשרות משאיות אספקה, מזון וסחורות העוברות דרכו מדי חודש. בנוסף על כך, זיהו המקורות המודיעיניים נקודה נוספת, הממוקמת מספר קילומטרים דרומית למעבר הגבול הרשמי באלבוכמאל ומשמשת את כוח קדס לפעול באופן חופשי וללא התערבות מצד שלטונות סוריה ועיראק להעברת אמצעי לחימה ולהכנסת שכירי חרב.

◀ ב-11 בפברואר 2021 פרסמו אתרי חדשות המקורבים למיליציות השיעיות בעיראק, כי מטוסים לא מזוהים תקפו כלירכב בתוך שטח סוריה, בקרבת הגבול בין שתי המדינות, שהוביל ציוד לוגיסטי של אחת המיליציות העיראקיות במקורו באיראן.

◀ מקורות העוקבים אחר הפעילות במרחב האווירי דיווחו במחצית פברואר 2021 על שתי טיסות חריגות של מטוס מטען מדגם בואינג-747 של חברת קשם פארס אייר (Qeshm Fars Air), המשמשת את משמרות המהפכה, בנתיב טהראן-בירות ב-15 וב-16 בפברואר 2021.

◀ יום השנה ה-42 למהפכה האסלאמית צוין בטקסים, שאורגנו על-ידי נציג מנהיג איראן בסוריה, חג'ת אלאסלאם חמיד צפאר הרנדי (Hojjat-ul-Islam Hamid Saffar Harandi). בטקס יום המהפכה באזור קטנה שברייף דמשק השתתפה קבוצה של אנשי דת, ראשי שבטים ונכבדים מהאזור (אתר מנהיג איראן בערבית, 11 בפברואר 2021).

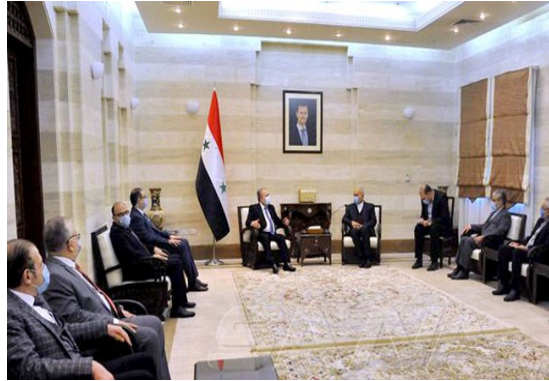

טקס יום השנה ה-42 למהפכה בראשות נציג מנהיג איראן בסוריה (אתר מנהיג איראן בערבית, 11 בפברואר 2021).

◀ ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולסוריה, כיואן כאשפי (Keyvan Kashefi), עדכן, כי בכוונת איראן להשיק ב-10 במרץ 2021 קו ספנות מנמל בנדר עבאס בדרום איראן לנמל לאד'קיה בסוריה. הוא ציין, כי נעשו התיאומים הדרושים בין לשכת המסחר המשותפת לחברת הספנות האיראנית (IRISL) כדי לאפשר משלוח או שני משלוחים בחודש מאיראן לסוריה בהתאם לצורך. כאשפי ציין, כי הפעלת הקו תשפיע לחיוב על היקף היצוא האיראני לסוריה ועל המסחר בין שתי המדינות (טהראן טיימס, 12 בפברואר 2021).

◀ האתר הכלכלי אקתצאד, המזוהה עם האופוזיציה הסורית, דיווח (6 בפברואר 2021), כי משלחת מסחרית גדולה של אנשי עסקים ובעלי מפעלי מזון איראנים הגיעה לסוריה לצורך דיונים בנוגע לאספקת צרכי המזון של השוק הסורי. על-פי דיווח זה, ביקור המשלחת התקיים על רקע מגבלות, שהטילו שלטונות סוריה על העברת מוצרי מזון מאיראן למדינה, משום שאיכותם ירודה עד כדי כך שרובם אינו ראוי למאכל אדם. במהלך ביקורה בדמשק נפגשה המשלחת בראשות כיואן כאשפי, ראש לשכת המסחר והתעשייה המשותפת לאיראן ולסוריה, עם השר הסורי לסחר פנים, טלאל אלבראזי, וביקשה ממנו להסיר את המגבלות על הכנסת סחורות איראניות, ובמיוחד מוצרי מזון, לשווקים הסורים. ראש המשלחת הביע את נכונות ארצו לספק את צרכי המזון וחומרי הגלם הדרושים לסוריה ולהשתתף בשיקום חברות ומפעלים, שנפגעו במהלך מלחמת האזרחים. אלבראזי הביע נכונות לאפשר אספקה מוגבלת של מוצרי מזון באופן ניסיוני, אך רמז לחברי המשלחת האיראנית, כי סוריה לא היתה מרוצה עד כה מאיכות התוצרת האיראנית וכי שלטונות סוריה אף נאלצו להשמיד או להסיר חלק מהמוצרים מהשווקים, מה שגרם להפסדים כבדים.

◀ במהלך ביקור המשלחת האיראנית בסוריה, נפגשו חבריה עם ראש ממשלת סוריה, חסין ערנוס (Hussein Arnous), שקרא להשתתפות חברות איראניות בשיקום המפעלים הסורים, שנפגעו במלחמת האזרחים במדינה. ערנוס בירך על הקמת המרכז המסחרי האיראני בדמשק והודיע על תמיכתה המלאה של ממשלת סוריה בפעילות המרכז. כיואן כאשפי הדגיש את הצורך לפתור את בעיות הבנקאות והמכס על מנת להגביר את היקף המסחר בין שתי המדינות וקרא ליישום ההסכמים, שנחתמו בין ראש ממשלת סוריה לסגנו הראשון של נשיא איראן (דניא-י אקתצאד, 9 בפברואר 2021).

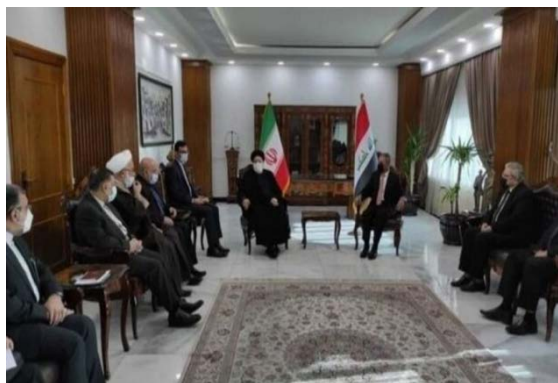

פגישת ראש ממשלת סוריה עם חברי משלחת כלכלית איראנית
(otagh24.ir, 8 בפברואר 2021).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ ראש הרשות השופטת האיראני, איתאללה אבראהים ראיסי, הגיע ב-8 בפברואר 2021 לביקור בן מספר ימים בעיראק. בהודעה, שפרסמה שגרירות איראן בבגדאד ערב הגעתו, נאמר, כי הביקור מתקיים בהזמנת יו"ר המועצה השיפוטית העליונה של עיראק, פא'א'ק זידאן (Faik Zaidan), במטרה להרחיב את הקשרים המשפטיים בין שתי המדינות. במהלך ביקורו נועד ראיסי, שהגיע לבגדאד בראש משלחת משפטית רמת דרג, עם בכירים בממשל העיראקי, בראשם הנשיא ברהם צאלח, ראש הממשלה מצטפא אלכאט'מי ויו"ר הפרלמנט מחמד אלחלבוסי, וחתם על שלושה מזכרי הבנה עם בכירי מערכת המשפט העיראקית בתחומי המשפט, חילופי אסירים ומאבק בשחיתות (אירנ"א, 7 בפברואר 2021; מהר, 10 בפברואר 2021).

◀ בפגישתו עם ראש המועצה השיפוטית העליונה של עיראק דנו השניים בשיתוף פעולה בין המדינות בעניינים משפטיים וחוקיים, בהם המאבק בהברחת סמים ובשחיתות כלכלית, הטיפול באזרחים איראנים העצורים בעיראק, סוגיות משפטיות הקשורות לעולי רגל איראנים בעיראק, בהן מדיניות הוצאת ויזות לעולי הרגל, הקמת בתי דין מיוחדים לטיפול במחלוקות בין סוחרים משתי המדינות והמשך חקירת נסיבות חיסולם של קאסם סלימאני ואבו-מהדי אלמהנדס על-ידי ארצות הברית בינואר 2020 (אלף, 9 בפברואר 2021).

**פגישת ראש הרשות השופטת האיראני עם ראש המועצה השיפוטית העליונה של עיראק
(אלף, 9 בפברואר 2021).**

◀ דובר המליציה השיעית העיראקית תנועת האצילים (חרכת אלנג'באא'), נצר אלשמרי (Nasr al-Shammari), העניק ריאיון לרשת הטלוויזיה האיראנית בשפה האנגלית Press TV, במהלכו התייחס לקשר העמוק של התנועה לאיראן, למנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, ולתפישת "שלטון חכם ההלכה". אלשמרי שיבח את מנהיגותו של ח'אמנהאי ואמר, כי מנהיג איראן הצליח להפוך את "חזית המאבק נגד ארצות הברית" לכוח עולמי. הוא ציין, כי תנועות ההתנגדות באזור, ובמיוחד אלה בפלסטין, הוקמו אומנם לפני המהפכה האסלאמית באיראן (1979), אך סבלו מחולשה בכל התחומים. תמיכת איראן היא שחיזקה אותן ואיפשרה להן להביס את ישראל בפלסטין ובלבנון ואת הכוחות האמריקאים בעיראק. דובר אלנג'באא' אמר, כי ח'אמנהאי הוא מנהיגם הדתי ומקור הסמכות ההלכתית של רבים מתושבי עיראק ומלוחמי ההתנגדות האסלאמית בעיראק וכי השיעים רואים עצמם מחויבים לציית להנחיותיו. הוא העריך, כי סיום הכיבוש האמריקאי בעיראק קרוב וכי אין לארצות הברית היכולת להגן על עצמה בעיראק (ערוץ הטלגרם של תנועת האצילים, 8 בפברואר 2021).

דובר אלנג'באא בריאיון לערוץ הטלוויזיה האיראני Press TV

◀ דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה, הכחיש מעורבות איראנית במתקפת הטילים על שדה התעופה הבינלאומי בעיר ארביל, בירת החבל הכורדי בצפון עיראק, בקרבת הקונסוליה האמריקאית (15 בפברואר 2021). בתקיפה נהרג קבלן של צבא ארצות הברית ועוד שישה נפצעו. השדה משמש את צבא ארצות הברית ומוצבים בו באורח קבע חיילים אמריקאים. קבוצה עיראקית בלתי מוכרת בשם "פלוגות נאמני הדם" (סראיא אוליאא' אלדם), הקשורה ככל הנראה לאחת המליציות השיעיות העיראקיות, קיבלה אחריות

למתקפה. ח'טיבזאדה גינה בחריפות את הטענות בנוגע למעורבות איראנית בירי והצהיר, כי איראן רואה ביציבותה ובביטחונה של עיראק עניין מרכזי עבור האזור ושכנותיה ודוחה כל פעולה המפריעה לסדר ולשלום במדינה. הוא קרא לממשלת עיראק לפרסם את ההנחיות הדרושות כדי לחקור את האירוע ולנקוט בצעדים נגד מבצעי הפעולה (פארס, 16 בפברואר 2021).

◀ במאמר פרשנות, שהתפרסם באתר האיראני תאבנאכ (16 בפברואר 2021), נכתב, כי מתקפת הטילים על שדה התעופה בארביל עשויה לשמש מסר לתורכיה ולמפלגה הדמוקרטית הכורדית (KDP) בנוגע לחוסר שביעות רצונה של טהראן מפעילותן בצפון עיראק ומההתקרבות ביניהן, וכן מסר לארצות הברית בנוגע לפעילותה בחבל הכורדי. האתר העריך, כי המתקפה עשויה לבטא את ראשיתו של משחק גיאופוליטי חדש בין איראן ותורכיה בעקבות חילופי הממשל בווינגטון.

◀ שגריר עיראק בטהראן, נציר עבד אלמחסן עבדאללה (Nasir Abdul Mohsin Abdullah), נפגש ב-8 בפברואר 2021 עם ראש לשכת המסחר, התעשייה, המחצבים והחקלאות של טהראן, מסעוד ח'ונסארי (Masoud Khonsari), ודן עימו בהרחבת הקשרים המסחריים בין שתי המדינות ובפתרון הבעיות המעכבות את קידום המסחר ביניהן. בפגישה הסכימו שני הצדדים על הקמת ועדה משותפת ללשכת המסחר של טהראן ולאגף המסחר בשגרירות עיראק בטהראן, שתדון בבעיות ובבקשות של סוחרים משתי המדינות ובדרכים להקל על שיתוף הפעולה הכלכלי. ראש לשכת המסחר של טהראן אמר, כי הסוחרים בשתי המדינות עדיין נתקלים בבעיות ובמגבלות וכי ניתן להסירן באמצעות הקמת ועדה משותפת, שתפעל בדומה לוועדות משותפות דומות ללשכת המסחר של טהראן ולמספר מדינות שכנות, בהן פקיסטאן ואפגניסטאן. הוא הביע את נכונות לשכת המסחר של טהראן לפתוח נציגות בלשכת המסחר של בגדאד וביקש משגריר עיראק להקל על הוצאת ויזה לסוחרים איראנים המבקשים לפעול בעיראק.

◀ שגריר עיראק הביע את נכונותו לשתף פעולה עם לשכת המסחר של טהראן על מנת לפתור את הבעיות המעכבות את הרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי והמסחרי בין שתי המדינות. הוא ציין, כי הקשיים בהוצאת ויזות לסוחרים איראנים נובעים ממגפת הקורונה, אך ציין, כי השגרירות מוכנה להוציא ויזה מסחרית לסוחרים איראנים המוכרים על-ידי לשכת המסחר של טהראן. כמו כן, הדגיש השגריר את הצורך לקיים ירידים מסחריים משותפים בשתי המדינות (אתר לשכת המסחר והתעשייה של טהראן, 8 בפברואר 2021).

**פגישת ראש לשכת המסחר והתעשייה של טהראן עם שגריר עיראק בטהראן
(אתר לשכת המסחר של טהראן, 8 בפברואר 2021).**

◀ בכירים בארגון החג' והעלייה לרגל של איראן קיימו במחצית פברואר מגעים מקוונים עם בכירים במועצת העלייה לרגל העליונה של עיראק בנוגע לארגון טקסי העלייה לרגל בשנה הקרובה. במגעים עלתה אפשרות ליציאתם של עולי רגל איראנים לערב הסעודית דרך עיראק. ראש הארגון האיראני לעלייה לרגל, עלירזא רשידיאן (Alireza Rashidian), וראש המועצה העיראקית לעלייה לרגל, שיח' סאמי אלמסעודי (Sheikh Sami al-Massoudi), קראו להיערך מבחינה בריאותית על מנת לאפשר את קיומה של העלייה לרגל הצפויה בחודש יולי 2021 (אירנ"א, 15 בפברואר 2021).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, שלח איגרת ברכה למנהיג איראן לרגל יום השנה ה-42 למהפכה האסלאמית, שצוין ב-10 בפברואר 2021. הניה הודה לח'אמנהאי על תמיכתה הנמשכת של איראן בפלסטינים, ב"התנגדותם האמיצה" ובמאבקם להגן על זכויותיהם הלגיטימיות. הוא הוסיף, כי חמאס שואפת להמשיך בהתנגדות לנוכח הסכנות והאתגרים הניצבים בפני העניין הפלסטיני (פארס, 11 בפברואר 2021).